

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ФАКУЛТЕТ: ПОЉОПРИВРЕДНИ ФАКУЛТЕТ

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ПОЉОПРИВРЕДНИ ФАКУЛТЕТ
Број: 10/3. 1422/13.
17-06-2013
Датум: 20. ГОДИНЕ

ИЗВЈЕШТАЈ КОМИСИЈЕ о пријављеним кандидатима за избор у звање

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВИЈЕЋУ ПОЉОПРИВРЕДНОГ ФАКУЛТЕТА
И
СЕНАТУ УНИВЕРЗИТЕТА У БАЊОЈ ЛУЦИ

I. ПОДАЦИ О КОНКУРСУ

Одлука о расписивању конкурса, орган и датум доношења одлуке:

Одлуком Наставно-научног вијећа Пољопривредног факултета Универзитета у Бањој Луци број: 10/3.1238-56-11a/13 од 05.06.2013. године, именовани смо у Комисију за разматрање конкурсног материјала, објављеног у дневном листу "Глас Српске", од 10.04.2013. године и писање Извјештаја за избор наставника на ужу научну област Економика пољопривреде и рурални развој.

Ужа научна/умјетничка област:

Економика пољопривреде и рурални развој

Назив факултета:

Пољопривредни факултет

Број кандидата који се бирају

У дневном листу "Глас Српске", од 10.04.2013, године за ужу научну област Економика пољопривреде и рурални развој расписан је конкурс за два извршиоца - наставника.

Број пријављених кандидата: 2

Датум и мјесто објављивања конкурса:

Дневни лист "Глас Српске", од 10.04.2013. године, конкурс објављен од стране Универзитета у Бањој Луци

Састав комисије:
а) др Стево Мирјанић, редовни професор, Пољопривредни факултет, Универзитет у Бањој Луци, ужа научна област: Економика пољопривреде и рурални развој, предсједник Комисије
б) др Зорица Васиљевић, редовни професор, Пољопривредни факултет, Универзитет у Београду, ужа научна област: Трошкови и калкулације, члан
в) др Небојша Новковић, редовни професор, Пољопривредни факултет, Универзитет у Новом Саду, ужа научна област: Менаџмент и организација у пољопривреди, члан
г) др Бранислав Влаховић, редовни професор, Пољопривредни факултет, Универзитет у Новом Саду, ужа научна област: Тржиште и маркетинг пољопривредно-прехранбених производа, члан
д) др Марко Иванковић, ванредни професор, Агрономски и прехранбено – технолошки факултет, Свеучилиште у Мостару, ужа научна област: Економика пољопривреде, члан

Пријављени кандидати
1. Доц. др Александар Остојић
2. Доц. др Жељко Вашко

II. ПОДАЦИ О КАДИДАТИМА

Први кандидат

а) Основни биографски подаци

Име и презиме:	Александар Остојић
Датум и мјесто рођења:	14.04.1970. Бања Лука
Установе у којима је био запослен:	Пољопривредни факултет Бања Лука, 2004. - данас
Звања/радна мјеста:	Виши асистент, доцент
Научна/умјетничка област:	Пољопривредне науке
Установе у којима је био запослен:	Пољопривредна задруга "ПМГ ВиП", Градачац, 2003-2004. године
Звања/радна мјеста:	Директор
Установе у којима је био запослен:	DEZA/GTZ швајцарско њемачки пројект, Градачац, 2002-2003. године
Звања/радна мјеста:	Асистент у пројекту за маркетинг
Чланство у научним и стручним организацијама или удружењима:	-

б) Биографија, дипломе и звања:

Основне студије	
Назив институције:	Пољопривредни факултет, Универзитет у Бањој Луци
Мјесто и година завршетка:	Бања Лука, 2000. године
Просјечна оцјена:	8,0
Постдипломске студије:	
Назив институције:	Универзитет примјењених наука

	Вајнштефан (Weihenstephan), Трисдорф, Њемачка
Мјесто и година завршетка:	Трисдорф, Њемачка, 2002. година
Назив магистарског рада:	Анализа тржишта и маркетинг у области воћарства у Њемачкој, Босни и Херцеговини и Републици Српској
Ужа научна/умјетничка област:	Економика пољопривреде и рурални развој
Просјечна оцјена:	3,9
Докторат:	
Назив институције:	Пољопривредни факултет, Универзитет у Бањој Луци
Мјесто и година завршетка:	Бања Лука, 2007. године
Назив дисертације:	Оптимална организација промета важнијих пољопривредних производа на подручју бањалучке регије
Ужа научна/умјетничка област:	Економика пољопривреде и рурални развој
Претходни избори у наставна и научна звања (институција, звање, период)	
Пољопривредни факултет Бања Лука 2004-2008. године, виши асистент на предмету: Менаџмент и маркетинг 2008. - до данас, доцент на предметима: Тржиште пољопривредно прехранбених производа, Маркетинг агроиндустријских производа, Истраживање тржишта, Директна продаја сељачких производа.	

в) Научна/умјетничка дјелатност кандидата

Радови прије последњег избора/реизбора

(Навести све радове сврстане по категоријама из члана 33. или члана 34.)

а) Оригинални научни радови објављени у часопису националног значаја – 5 бодова:

1. Илић, Г., **Остојић, А.** (2004): Маркетиншка оријентација предузећа у агропривреди, *Агрознање 1, Графомарк, Лакташи (87-97)*,
2. Илић, Г., **Остојић, А.** (2004): Маркетинг план - као саставни дио бизнис плана у агропривреди, *Агрознање, 1, Графомарк, Лакташи (77-86)*,
3. Илић Г., Мирјанић С., **Остојић, А.**, Роквић, Г., Вашко, Ж. (2006): Директна продаја пољопривредних производа, *Агрознање 4, Графомарк, Лакташи (31-40)*.

б) Научни радови на скупу међународног значаја, штампани у цјелини – 6 бодова:

1. Илић, Г, **Остојић, А.**, Роквић, Г. (2005): Промјене у структури ратарске производње Републике Српске (БиХ), *Зборник радова, XL зnanствени скуп хрватских агронома са међународним судјеловањем, Опатија, Ситограф, д.о.о., Осиек (79-81)*,
2. Крстић, Б., Смиљић, С., Илић, Г., **Остојић, А.** (2005): Менаџмент и књиговодство сељачког gospodarства, *Зборник радова, XL зnanствени скуп хрватских агронома са међународним судјеловањем, Опатија, Ситограф, д.о.о., Осиек (87-89)*,

3. Илић, Г., **Остојић, А.**, Роквић, Г. (2006): Агробизнис менаџмент у еколошкој производњи хране, Зборник радова, 41. хрватски и 1. међународни симпозиј агронома, Опатија, Ситограф, д.о.о., Осиек (51-52).

в) Научни радови на скупу националног значаја, штампани у цјелини – 3 бода:

1. Илић, Г., **Остојић, А.** (2005): Транзициони процеси у пољопривреди Републике Српске (БиХ), Економика Аграра, 1, Београд (13-25).

Укупан број бодова

36

Радови послуже последњег избора/реизбора

(Навести све радове, дати њихов кратак приказ и број бодова сврстаних по категоријама из члана 33. или члана 34.)

а) Оригинални научни рад у часопису међународног значаја - 8 бодова:

1. Mirjanić, S., Vaško, Ž., **Ostojić, A.**, Rokvić Gordana, Drinić Ljiljana, Mrdalj Vesna, Figurek Aleksandra, (2010): Similarities and differences between lowland and mountain regions in the Republic of Srpska, Economics of Agriculture, Vol. LVII, (SI-2) (131-138)

Узимајући у обзир предатни начин зонарања у БиХ, као полазну основу, у Стратешком плану Републике Српске, извршено је поновно разврставање општина у регије. На основу истраживањаведеног на узорку од 802 рурална домаћинства која су распоређена у 9 планинских и 3 низинске општине, извршена је упоредна анализа прикупљених података. Истраживањем је потврђен неравномјеран развој домаћинства у планинским и равничарским регионима у односу на већину испитиваних параметара. У односу на домаћинства у равничарском подручју, домаћинства у планинском подручју располажу са већим површинама под ливадама и пашињацима, али мањим ораничним површинама, имају мањи основни капитал, генерисху ниже приходе у којима непољопривредне дјелатности имају већински удио. Домаћинства у планинским регијама су више оријентисана ка сточарској производњи, планинска села имају нижи степен развијености инфраструктурних садржаја, те слабији приступ здравственим, образовним и другим услугама. Због тога би у будућности требало уложити додатне напоре за ублажавање наведених разлика, тако што би се увеле посебне или издвојиле постојеће мјере у циљу њиховог усмјеравања ка бржем и интензивнијем развоју планинских регија.

2. Rokvić Gordana, Mirjanić, S., Vaško, Ž., **Ostojić, A.**, Drinić, Ljiljana, Mrdalj Vesna, Figurek Aleksandra (2011): Agriculture policy reforms in BH and Western Balkans in relation to the EU, Economics of agriculture, Bok II, Vol. SI-1 (331-337)

Земље западног Балкана су у процесу реформе сектора пољопривреде и руралног развоја у складу са политиком и законодавством ЕУ. С друге стране, ЕУ пролази кроз процес реформи у правцу пројектовања Заједничке пољопривредне политике за период 2007-2011. године. Овај рад има за циљ да повеже ове реформе кроз упоредну анализу општих индикатора развоја пољопривреде ЕУ и земаља Западног Балкана, као и кроз анализу основних циљева и мјера подршке које су идентификоване у CAP и IPARD прописима, којима се регулише подршка земљама да спроводе пољопривредну политику и реформе.

3. **Ostojić, A.**, Drinić Ljiljana, Novković, N., Rokvić Gordana (2012), Trends in production and processing of meet in the Republic of Srpska DETUROPE – The

Један од стратешких циљева економске политике сваке земље је унапређење производње хране, како би се постигли виши нивои самодовољности у прехранбеним потребама. Из тога произилази да је производња меса веома важан ресурс за производњу хране, те зато захтјева адекватну пајсњу и правни и институционални оквир. У РС, стоку, узгој стоке, посебно говеда и оваца, има дугу традицију. Потенцијал за развој сточарства је велик, узимајући у обзир расположиве капацитете земљишта. Истраживања у овом раду обухватају анализу меса и месних производа у РС за период 2006-2010. Такође, прати се откуп стоке, инсталиране годишње капацитете за прераду меса, њихов степен искоришћености, као и увоз и извоз меса и месних производа.

б) Оригинални научни рад у часопису националног значаја - 5 бодова:

1. Мирјанић, С., Крстић, Б., Мрдаљ Весна, Дринић Љиљана, Роквић Гордана, Вашко, Ж., **Остојић, А.**, (2008): Економска валоризација организационо-технолошких рјешења у производњи и промету пољопривредних производа, *Агрознање*, Vol. 9 (3) (55-73)

Пољопривредну производњу у Републици Српској одликује релативно неразвијеност с значајним удјелом мјешовитог типа газдинства, уситњених посједа (3,6 ха), неповољне структуре производње, ниског степена финализације пољопривредних сировина, ниске тржишне производње, неконкурентности производње пољопривредних произвођача, те слабе тржишне позиционираниости пољопривредних произвођача. Способност пољопривредних произвођача да се у избору производње одређују за профитабилну производњу и на тај начин подигну ниво економске валоризације организационо технолошких фактора је на веома ниском нивоу. Но, без обзира на постојећу неразвијеност пољопривредне производње, она још увјек заузима значајно мјесто у привреди РС, што потврђује и њено учешће у формирању бруто друштвеног производа цјелокупне привреде, гдје учествује с око 14% (без водопривреде и шумарства). Да би се пољопривреди дао још већи значај, дефинисана је Стратегија развоја за период од десет година, у којој је као један од стратешких циљева наглашено унапређење њене конкурентности. У пољопривредној производњи, до постављеног циља се може доћи кориштењем различитих путева (рјешења), дефинисаним многим факторима, односно њиховим различитим комбинацијама, који представљају организационо-технолошка рјешења. Дакле, тежиште овог рада је на идентификацији организационо-технолошких рјешења, валоризацији тих рјешења с циљем избора најповољнијих варијанти у датим условима производње и промета, како би се побољшали пословни резултати и повећала конкурентност.

2. **Остојић, А.**, Дринић Љиљана, Мрдаљ Весна (2009): Анализа паритета цијена пшенице и кукуруза и инпута у Републици Српској, *Агрознање*, Vol. 10 (3) (129-135)

Цијене и међусобни односи цијена су од посебног значаја, јер директно или индиректно утичу на одређивање економског положаја једне производње као и на остварени доходак произвођача. Један од начина утврђивања економског положаја пољопривредног производа на тржишту јесте испитивање паритета цијена пољопривредног производа и важнијих индустријских инпута. У раду као предмет анализе су разматрани паритети цијена индустријских инпута и откупних цијена

пшенице и кукуруза, као двије најдоминантније ратарске културе у структури сјетве у Републици Српској, за период од 2006. - 2008. године. Промјене у односима паритета цијена пољопривредних производа, односно пшенице и кукуруза различито утичу на структуру сјетве у ратарској производњи.

3. Мирјанић, С., **Остојић, А.**, Вашко, Ж., Дринић Љиљана, Роквић Гордана, Мрдаљ Весна (2009): Могућности развоја малих и средњих предузећа и предузетништва у општинама Невесиње, Шековићи и Рибник, *Агрознање*, Vol. 10 (4) (149-158)

У европским земљама, темељ привредног развоја представљају мала и средња предузећа. Значај развоја сектора малих и средњих предузећа се првенствено огледа у креирању нових радних мјеста, диверзификацији или увођењу нових, разноврсних дјелатности у структури привреде, већем технолошком напретку, те реализацији ширег друштвених циљева. Поред сектора малих и средњих предузећа, важни носиоци развоја локалне привреде, у руралним срединама, представљају и различити модалитети предузетништва и малог породичног бизниса. Подручја општина Невесиње, Шековићи и Рибник имају изразито рурални карактер, које се огледа у смањеној привредној активности, великој незапослености и израженим миграционим кретањима становништва. Стога, један од могућих начина превазилажења тренутног стања на територији датих општина представља развој малих и средњих предузећа и предузетништва, базиран на претходном сагледавању свих расположивих ресурса, од природних до материјалних. Анализе о могућностима развоја сектора МСП-а и предузетништва наведених општина показују да њихов развој, поред примарних дјелатности, лежи и у искоришћавању капацитета у области прераде пољопривредно-прехрамбених производа, дрвопрерађивачке индустрије и туризма.

4. Вашко, Ж., **Остојић, А.**, Дринић Љиљана, Фигурек Александра (2010): Утврђивање оптималног момента продаје јабука са становишта утицаја трошкова складиштења, *Агрознање*, Vol. 11 (3) (157-164)

Код већине производа постоји мања или већа неусклађеност између момента њихове производње и продаје. То је нарочито карактеристично за пољопривредне производе као нпр. воће које дозријева у једном периоду године, а конзумира се током цијеле године. Резултат количински неуравнотежене понуде и тражње је варирање продајне цијене, која је у правилу најнижа у вријеме или непосредно након бербе, и која се касније повећава, што се моменат продаје више удаљава од момента бербе. Да би се моменат продаје воћа могао одгодити неопходно је обезбиједити његово складиштење у адекватним условима, које узрокује и одређене додатне трошкове. У раду се анализира кретање продајних цијена јабука и трошкови њиховог складиштења у хладњачи, током једне сезоне (од бербе до бербе), у функцији утврђивања оптималног момента њихове продаје са становишта максимизирања разлике између повећања продајне цијене и кумулираних трошкова складиштења.

5. Мирјанић С., Вашко Ж., **Остојић А.**, Фигурек Александра (2010): Пољопривреда БиХ на крају прве декаде XXI вијека – биланс производње и потрошње најважнијих пољопривредних производа, *Агрознање*, Vol. 11 (4) (159-176)

Свјетска економска криза избацила је у први план проблематику производње хране и исхрану становништва. Готово да нема земље у свијету у којој се не осјећају последице, у прво вријеме финансијске, а онда и економске кризе. Разумије се, најтеже последице имају земље у развоју и неразвијене земље код којих је укупни економска криза још више продубљена скупом и недовољном производњом основних прехранбених производа. Овој групацији земаља недостаје довољно хране по количинама и квалитету, сопствена производња је ниска и скупа, и потребна су им велика средства за увоз хране. БиХ спада, управо у оне земље које производе недовољно хране по количини, квалитету и структури и чија економија се значајно исцрпљује увозом, прије свега, основних пољопривредних производа. Фактори производње (ресурси) са којима се располаже, користе се са ниским степеном и нерационално – земљиште се високим процентом не обрађује, вода се за наводњавање користи занемарљиво, научна достигнућа се недовољно примењују, савјетодавство је недовољно у функцији трансфера знања, конкурентност сектора пољопривреде се споро унапређује, стручни кадрови се недовољно користе, аграрна политика је некозистентна и парцијална и др. Због свега тога, аутори су, у контексту свјетске прехранбене ситуације, дали преглед биласна производње и потрошње у БиХ за 11 најважнијих пољопривредних производа и дошли до закључка да БиХ остварује самодовољност само код два производа (кромпира и јаја).

6. **Остојић, А.**, Илић Гордана (2011): Менаџмент пољопривредног газдинства и економска конкурентност канала продаје, *Агрознање*, Vol. 12 (1) (15-22)

Породично пољопривредно газдинство послује као независна пословна јединица која самостално осигурава потребне ресурсе, доноси пословне одлуке и сноси одговорност за остварени профит или губитак. Управљачка активност малих породичних газдинства је слојсенија од других пословних објеката, због двоструке функције власника који је уједно и менаџер и непосредни произвођач. У жељи да оставри што повољнији финансијски резултат менаџмент пољопривредног газдинства изналази различите могућности продаје својих производа, с циљем да помоћу ефикасног избора одговарајућег канала дистрибуције допринесе интензификацији продаје. Највеће економске ефекте остварује менаџмент оног газдинства који своје производе продаје крајњем потрошачу.

7. **Остојић, А.**, Милуновић, Д., Вашко, Ж. (2011): Оцјена ставова произвођача млијека у односу на услове продаје примјеном *Conjoint* анализе, *Агрознање*, Vol. 12 (2) (129-135)

Концоинт (conjoint) анализа представља истраживачку мултиваријациону анализу која се употребљава за моделирање процеса доношења одлуке потенцијалних купаца, а у вези куповине неког производа или услуге. Ова анализа се све више користи у сврхе истраживања тржишта. Најчешће се путем ове методе истражују индивидуални ставови потрошача и других група испитаника према дефинисаним обиљежјима истраживане појаве са циљем проналажења оптималне комбинације тих атрибута на бази рангирања комбинација унапријед дефинисаних одговора. У раду се износе резултати истраживања ставова произвођача млијека према четири услова његове продаје – висина продајне цијене, рок плаћања, удаљеност откупног мјеста и обавеза контроле квалитета млијека. Ставови су прибављени анкетирањем 20 произвођача млијека, чланова Удружења пољопривредних произвођача у Шипрагама (Котор Варош), у јануару 2011. године. Обрадом добијених одговора и примјеном методологије концоинт анализе утврђено

је да су произвођачи млијека највише осјетљиви на откупну цијену, односно да том атрибуту придају највећи значај. Послије тога, али значајно мање важни су им удаљеност откупног мјеста, рокови плаћања и (не)постојеће обавезе контроле квалитета млијека.

в) Научни радови на скупу међународног значаја штампани у цјелини - 6 бодова:

1. Мирјанић, С., Вашко, Ж., **Остојић, А.**, Роквић Гордана, Мрдаљ Весна, Љиљана Дринић (2008): Рурални развој у функцији искоришћења расположивих ресурса - примјери општина Невесиње, Шековићи и Рибник, Зборник радова међународног научног савјетовања Мултифункционална пољопривреда и рурални развој, Београд, Србија, Тематски зборник (323-331)

На просторима Републике Српске налази се значајан, готово доминантан територијални комплекс са руралним карактеристикама, који обухвата чак 82% њене територије. Та подручја су у великој мјери неискоришћена, њихови природни ресурси су ван функције, са израженим континуираним миграционим процесима. Веома висок проценат ове територије се може сврстати у категорију неразвијених или чак напуштених подручја иако би, према расположивим ресурсима уз провођење адекватне макроекономске политике ови простори били у стању да се самостално одржавају и развијају. Због тога је неопходно истражити и предложити одговарајући модел развоја који ће уважавајући наведене чињенице обезбједити уравнотежен и дугорочан развој руралних подручја на бази коришћења свих расположивих људских природних и материјалних ресурса. Циљ рада је да на примјеру три општине које се налазе на три различита дијела РС – Невесиње, Шековићи и Рибник, представи модел развоја који ће на бази коришћења ендегених потенцијала и уз ангажовање одређених спољних средстава уз партнерства у креирању и имплементацији програма између различитих нивоа одлучивања и локалне заједнице обезбједити развој руралних подручја одабраних општина у економском, социјалном и еколошком смислу.

2. Mirjanić, S., Vaško, Ž., **Ostojić, A.**, Rokvić Gordana, Mrdalj Vesna, Drinić Ljiljana, Vučenović Aleksandra (2009): Population dynamics and structure in rural areas of the Republic Srpska, International Scientific Symposium, Management of Durable Rural Development, Thematic Proceedings, First Book, Vol. XI (1), Timisoara, Romania (137-144)

Ограничење за развој било које територије, па тако и територије Републике Српске, је становништво, због тога оно представља основу за радну снагу која иницира и спроводи све активности на неком подручју. Демографски и друштвено-економски развој су међусобно условљени. Све промјене и поремећаји на страни становништва директно утичу на динамику социо-економског развоја. Будуће тенденције у оквиру демографског развоја истовремено одређују и промјене у економском развоју. Са циљем продубљивања сазнања о демографским проблемима, овај рад се прије свега бави територијалном организацијом и административном подјелом Републике Српске и анализом промјена у структури њеног становништва, са посебном пажњом на рурална подручја.

3. Samardžić Slavica, Bajramović, S., Ivanković, M., **Ostojić, A.**, (2012): Market aspects of typical Herzegovinian product cheese in a suck, Book of proceedings, Third International Scientific Symposium "Agrosym Jahroina 2012" (611-618)

Сир из мијеха, ушкатопа и јединствен производ подручја Динарског масива који обухвата и Херцеговину, према карактеристикама које посједује у наредном периоду би могао постати значајан иницијатор руралног развоја ове регије. Циљ овог истраживања односио се на сагледавање тржишних аспеката Сира из мијеха из перспективе произвођача, потрошача и дистрибутера, као и анализа производних, продајних, дистрибутивних и набавних цијена. Подаци су добијени непосредним анкетирањем на узорку од 35 произвођача и 1182 потрошача, 17 угоститељских објеката, 5 свадбених салона и 2 препродавца. Подаци су прикупљани непосредним анкетирањем према припремљеној листи питања. Анкетирања су рађена у Херцеговини, Бањој Луци и Сарајеву у периоду од фебруара до јула 2011. године, осим анкетирања потрошача у Сарајеву које је рађено 2009. године. Највећи проценат потрошача, 31,30%, сир набавља директно од произвођача на селу. Резултати истраживања дистрибутера, нарочито угоститељске бранше, су готово поразвајајући.

4. Novković, N., Mutavdžić Beba, Drinić Ljiljana, **Ostojić, A.**, Rokvić Gordana (2012): Tendency of vegetables development in Republic of Srpska, Book of proceedings, Third International Scientific Symposium "Agrosym Jahroina 2012" (656-661)

Производња поврћа је једна од најинтензивнијих грана биљне производње, а то потврђују остварени приноси по јединици површине и остварени економски ефекти. Имајући у виду значај који ова грана пољопривреде има у економском смислу за произвођаче и за пољопривреду у цјелини основни правци њеног будућег развоја су оптимално коришћење расположивих производних капацитета, повећање обима производње и измјена производне структуре. Предмет ових истраживања је анализа кретања производних обиљежја значајнијих врста поврћа у Републици Српској, односно површина, приноса и укупне производње. Анализа је обухватила сљедеће врсте поврћа: кромпир, грашак, пасуљ, парадајз, паприку, мркву, црни и бијели лук, краставце и купус и кел, у периоду од 2001 до 2010. године.

5. **Ostojić, A.**, Mrdalj Vesna (2012): Analysis of comparative advantages of agro-industry sector of Republic Srpska, Book of proceedings, Third International Scientific Symposium "Agrosym Jahroina 2012", (675-679)

Један од кључних макроекономских индикатора за одређивање доприноси пољопривреде укупном привредном развоју једне земље представља спољнотрговинска размјена у пољопривредним производима. Циљ овог рада се састоји у анализирању положаја агроиндустријског сектора Републике Српске у међународној размјени за период 2004-2011. година. Анализа положаја агроиндустрије Републике Српске на међународном тржишту је урађена на основу анализе компаративних предности у односу на земље СЕФТА региона. Компаративне предности сектора агроиндустрије су анализирани кроз примјену РСА показатеља. Резултати истраживања показују значајан губитак компаративних предности агроиндустрије Републике Српске.

6. Самарџић Славица, Иванковић, М., **Остојић, А.** (2013): Вредновање типичног производа Сир из мијеха као културне баштине Херцеговине, Зборник радова, Трећи међународни конгрес о руралном туризму "Рурални туризам – покретач одрживог развоја", Осијек - рад у штампани

Циљ овог истраживања је био сагледавање степена свјесности произвођачке и потрошачке популације о вриједности типичног производа Сира из мијеха као културне баштине Херцеговине. Примарни подаци добијени су анкетирањем на узорку од 35 произвођача и 1182 потрошача, а секундарни подаци су добијени из доступне литературе. Истраживање је вршено на подручју Херцеговине, Бањалуке и Сарајева у периоду од 2005. до 2011. године.

г) Научни радови на скупу националног значаја штампани у цјелини - 3 бодова:

1. Вашко, Ж., **Остојић, А.**, (2010): Зависност између висине подстицајних средстава и висине бруто додане вриједности пољопривреде у Републици Српској у периоду 2000-08, зборник радова XXI научно-стручне конференције пољопривреде и прехрамбене индустрије, Неум, БиХ (671-679)

Средства за подстицање развоја пољопривреде из буџета Републике Српске су у задњих десет година повећана за десет пута. Логична посљедица тога би требао бити и развој пољопривреде који се, између осталог, мјери и висином и кретањем њеног бруто друштвеног производа, односно бруто додане вриједности. У посматраном периоду и бруто додана вриједност пољопривредне производње у РС је расла (+61%), али знатно споријим темпом у односу на повећање подстицајних средстава. У раду се анализирају кретање издвајања средства за подстицање развоја пољопривреде (и руралних подручја) и кретање бруто додане вриједности пољопривреде у периоду од 2000. до 2008. године у Републици Српској. Методама просте линеарне корелације и регресије истражује се утицај између нивоа издвајања подстицајних средстава и кретања бруто додане вриједности пољопривреде. Ниво субвенција је у овом случају независна промјенљива од које зависи висина остварене бруто додане вриједности (зависна промјенљива). Због постојања разлика између износа расположивих средстава и одобрених субвенција иста анализа је рађена за двије серије података - буџетска издвајања за субвенционирање пољопривреде за одређену календарску годину (X_1) и стварни износ субвенција за ту годину (X_2). Корелационом анализом је утврђено да постоји зависност између субвенција и бруто додане вриједности. Ове вриједности су у оба случаја имале висок степен зависности ($r_1=0,94$ и $r_2=0,91$) јер је са растом субвенција испољен и раст БДВ. Тестирањем линеарних веза је установљена статистичка значајност.

Број бодова послје последњег избора:	98
УКУПАН БРОЈ БОДОВА	134

г) **Образовна дјелатност кандидата:**

Образовна дјелатност прије последњег избора/реизбора
(Навести све активности (публикације, гостујућа настава и менторство) сврстаних по категоријама из члана 35.)

а) Квалитет педагошког рада на Универзитету - до 4 бода:

У протеклом периоду, изводио је наставу са изузетном одговорношћу и има изграђен врло коректан однос са студентима, како током теоретске и практичне наставе, тако и консултација и испита. Као виши асистент изводио је вјежбе на предметима Менаџмент и маркетинг и Статистика и стекао знатно искуство као сарадник у настави. На основу укупног ангажовања, организације кабинетске и практичне

наставе, излагању предметне материје и односа према студентима, др Александар Остојић, посједује изражену педагошку склоност и тај посао обавља са одговорношћу.	
Укупан број бодова:	4
Образовна дјелатност послуже последњег избора/реизбора (Навести све активности (публикације, гостујућа настава и менторство) и број бодова сврстаних по категоријама из члана 35.)	
а) <u>Универзитетски уџбеник који се користи у земљи - 6 бодова:</u>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Дардић, М., Травар, Ј., Остојић, А., (2010): Органска производња биља, Универзитет у Бањој Луци, Пољопривредни факултет, 188 стр., ISBN 978-99938-93-14-1, 2. Мирјанић С., Вашко Ж., Остојић А., Роквић Гордана, Мрдаљ Весна, Дринић Љиљана, Вученовић Александра, (2010): Рурални развој Републике Српске, Универзитет у Бањој Луци, Пољопривредни факултет, 352 стр., ISBN 978 - 99938-93-13-4, 3. Мирјанић С., Вашко Ж., Остојић А., Роквић Гордана, Мрдаљ Весна, Дринић Љиљана, Вученовић Александра, (2011): Аграрни сектор Републике Српске - стање и правци - основне карактеристике ЗАП-а ЕУ, Универзитет у Бањој Луци, Пољопривредни факултет, 323 стр., ISBN 978-99938-93-16-5. 	
в) <u>Квалитет педагошког рада на Универзитету - до 4 бода</u>	
<p>У својству наставника кандидат је изводио наставу на првом и другом циклусу студија на Пољопривредном факултету Универзитета у Бањој Луци, те учествовао у Комисији за одбрану докторске тезе. Одлуком Наставно научног вијећа Пољопривредног факултета Универзитета у Бањој Луци број: 10/3.1563-46-5/12 од 07.06.2012. године прихваћен је Извјештај комисије за о урађеној докторској дисертацији, а актом Универзитета бој: 02/04-3.1472-31/12 од 21.06.2012. године дата је сагласност на Извјештај о урађеној докторској дисертацији. Био је ментор већег броја завршних радова, а од стране студената је за свој ангажман у настави оцијењен високом оцјеном. Кандидат има искуство у изради наставних планова и програма на првом и другом циклусу студија, као и у међународним и домаћим пројектима. Кандидат исказује високе педагошке способности, одговорност и креативност у свом раду.</p>	
Број бодова послуже избора/реизбора:	22
УКУПАН БРОЈ БОДОВА	26

д) Стручна дјелатност кандидата:

Стручна дјелатност кандидата прије последњег избора/реизбора (Навести све активности сврстаних по категоријама из члана 36.)	
а) <u>Стручни радови у часопису националног значаја са рецензијом – 2 бода:</u>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Мирјанић, С., Роквић, Г., Вашко Ж., Илић Г., Остојић, А. (2006): Заједничка аграрна политика и пољопривреда БиХ-РС, Агрознање 3, Графомарк, Лакташи (89-100), 2. Вашко, Ж., Мирјанић, С., Илић, Г., Роквић, Г., Остојић, А. (2006): Политика подстицаја развоја пољопривреде у Републици Српској од 2000. до 2005. 	

године, Агрознање 3, Графомарк, Лакташи (101-110).

б) Реализован пројекат, патент, сорта, раса, сој или оригиналан метод у производњи - 4 бода:

1. Увођење новог модела субвенција, заштите и финансирања пољопривреде РС коресподентног са заједничком аграрном политиком ЕУ,
2. Економска валоризација организационо-технолошких рјешења у производњи и промету пољопривредних производа.

Укупан број бодова

12

Стручна дјелатност кандидата (послије последњег избора/реизбора)

(Навести све активности и број бодова сврстаних по категоријама из члана 36.)

а) Стручна књига издата од домаћег издавача - 3 бода:

1. Мирјанић С., **Остојић А.**, Вашко Ж., Дринић Љиљана, Роквић Гордана, Мрдаљ Весна, Фигурек Александра (2013): Пијаце као облик продаје пољопривредно прехрамбених производа, Пољопривредни факултет, Бања Лука, 124 стр., ISBN 978-99938-93-25-7.

б) Реализован пројекат, патент, сорта, раса, сој или оригиналан метод у производњи - 4 бода:

1. Студија Могућност развоја малих и средњих предузећа у општини Шековићи (2008), Пољопривредни факултет Бања Лука,
2. Студија Могућност развоја малих и средњих предузећа у општини Рибник (2008), Пољопривредни факултет Бања Лука,
3. Студија Могућност развоја малих и средњих предузећа у општини Невесиње (2008), Пољопривредни факултет Бања Лука,
4. Програм руралног развоја општине Невесиње (2008), Пољопривредни факултет, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске и Општина Невесиње,
5. Програм руралног развоја општине Шековићи (2008), Пољопривредни факултет, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске и Општина Шековићи,
6. Програм руралног развоја општине Рибник (2008), Пољопривредни факултет, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске и Општина Рибник,
7. Стратешки план руралног развоја Републике Српске за период 2009-2015. године (2009), Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске,
8. Програм руралног развоја општине Србац (2010), Пољопривредни факултет (Општина Србац),
9. Focus Balkans - Food Consumer Science in the Balkans: Frameworks, Protocols and Networks for a better knowledge of food behaviors, FP7 project, (2008-2011), <http://www.focus-balkans.org/?p=79>,
10. Програм развоја пољопривредног задругарства у Републици Српској (2011), Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске
11. Припрема секторских анализа за IPARD програм (2011), Пољопривредни факултет Бања Лука, FAO и ЕС пројекат (GCP/BiH/007/EC),
12. Успостављање савјетодавне мреже за рурални развој у земљама југозападнoг Балкана (2010-12), Пољопривредни факултет Бања Лука, ТЕМПУС пројекат (158777),

13. Улога и значај зелених и сточних пијаца у продаји пољопривредних производа у Републици Српској (2012), Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске.

в) Рад у зборнику радова са међународног стручног скупа - 2 бода

1. **Остојић, А.**, Комић, Ј., Љиљана Дринић, Гордана Роквић, Весна Мрдаљ, (2010): Анализа тенденција увоза и извоза свјежег поврћа БиХ, Зборник радова, 45. Хрватски и 5. међународни симпозиј агронома, Опатија, Хрватска (298-303),
2. **Остојић, А.**, Вашко, Ж., Максимовић, Р., (2011): Утјецај објума производње на избор канала продаје меда, Зборник радова 46. Хрватски и 6. Међународни симпозиј агронома, Опатија, Хрватска (324-327),
3. Vaško, Ž., **Ostojić, A.**, Mrdalj Vesna (2010): Rural development programing in the principles of common agricultural policy with referencies to the Republic of Srpska, Agriculture in the process of adjustment to the common agricultural policy, University of Kiril and Methodius in Skopje, Faculty of agricultural sciences and food, Skopje (191-209),
4. Mirjanić, S., Vaško, Ž., **Ostojić, A.**, Drinić Ljiljana, Rokvić Gordana, Mrdalj Vesna, Figurek Aleksandra (2011): Agriculture of the Republic of Srpska and Bosnia and Herzegovina in the light of global economic crisis, Agriculture in the light of global economic crisis, University of Montenegro - Biotechnical Faculty, Podgorica (44-55).

Број бодова послје избора/реизбора:	63
УКУПАН БРОЈ БОДОВА	75

Сви достављени радови као и образовна и стручна дјелатност првог кандидата свеукупно прије и послје пољедњег избора приказани су у наредној табели.

Број бодова прије последњег избора:	52
Број бодова послје последњег избора:	183
УКУПАН БРОЈ БОДОВА	235

Други кандидат

а) Основни биографски подаци

Име и презиме:	Жељко Вашко
Датум и мјесто рођења:	18.01.1964. Славонски Брод
Установе у којима је био запослен:	Централна банка Босне и Херцеговине Главна банка Републике Српске 2011-данас
Звања/радна мјеста:	Директор
Научна/умјетничка област:	-
Установе у којима је био запослен:	Пољопривредни факултет Бања Лука 1994-2011.
Звања/радна мјеста:	Асистент, Виши асистент, Доцент
Научна/умјетничка област:	Пољопривредне науке

Установе у којима је био запослен:	ПП ЕХТА Дервента 1991-1992.
Звања/радна мјеста:	Шеф рачуноводства и финансија
Научна/умјетничка област:	-
Установе у којима је био запослен:	УНИС Творница цијеви Дервента 1988-1992.
Звања/радна мјеста:	Референт
Научна/умјетничка област:	-
Чланство у научним и стручним организацијама или удружењима:	
<ul style="list-style-type: none"> - Удружење аграрних економиста Балкана, - Удружење економиста Републике Српске (SWOT), - Удружење овлашћених процјењивача Републике Српске. 	

б) Биографија, дипломе и звања:

Основне студије	
Назив институције:	Економски факултет Бања Лука
Мјесто и година завршетка:	Бања Лука, 1988.
Просјечна оцјена:	8,9
Постдипломске студије:	
Назив институције:	Економски факултет Бања Лука
Мјесто и година завршетка:	Бања Лука, 1998.
Назив магистарског рада:	Специфичности друштвено-економске оправданости инвестиционог улагања у пољопривреди
Ужа научна/умјетничка област:	Пословна економија
Просјечна оцјена:	8,7
Докторат:	
Назив институције:	Економски факултет Бања Лука
Мјесто и година завршетка:	Бања Лука, 2008.
Назив дисертације:	Економска ефикасност инвестиција у функцији трошкова као фактора улагања предузећа у пољопривреди
Ужа научна/умјетничка област:	Економика инвестиција
Претходни избори у наставна и научна звања (институција, звање, период)	
Пољопривредни факултет Бања Лука, асистент, 1994-1998.	
Пољопривредни факултет Бања Лука, виши асистент, 1998-2008.	
Пољопривредни факултет Бања Лука, доцент, 2008-2013.	

в) Научна/умјетничка дјелатност кандидата

Радови прије посљедњег избора/реизбора (Навести све радове сврстане по категоријама из члана 33. или члана 34.)
а) Оригинални научни радови објављени у часопису националног значаја – 5
<ol style="list-style-type: none"> 1. Вашко Жељко (1997): О депопулацији и деаграризацији села, Актуелности, бр. 2 (41-44), 2. Вашко Жељко (1997): Економске мјере аграрне политике, Агрознање, бр. 2 (8-15), 3. Вашко Жељко (2000): Посљедице рата на пољопривреду, Агрознање, Vol. 1

(4) (5-16),

4. **Вашко Жељко**, Мирјанић Стево (2004): Пољопривреда БиХ и РС у условима отвореног тржишта, *Агрознање*, Vol. 5 (4) (93-107),
5. Мирјанић Стево, **Вашко Жељко** (2004): Аграрна политика као услов за стабилан агроекономски развој, *Агрознање*, Vol. 5 (3) (93-107),
6. Илић Гордана, Мирјанић Стево, Остојић Александар, Роквић Гордана, **Вашко Жељко** (2006): Директна продаја пољопривредних производа, *Агрознање*, Vol. 7 (4) (31-40).

Број бодова прије последњег избора/реизбора:

30

Радови послје последњег избора/реизбора

(Навести све радове, дати њихов кратак приказ и број бодова сврстаних по категоријама из члана 33. или члана 34.)

а) Оригинални научни радови објављени у часопису међународног значаја – 8 бодова:

1. Mirjanić Stevo, **Vaško Željko**, Ostojić Aleksandar, Rokvić Gordana, Mrdalj Vesna, Drinić Ljiljana, Figurek Aleksandra (2010): Similarities and differences between lowland and mountain regions in the Republic of Srpska, *Economics of Agriculture*, Vol. LVII, (SI-2) (131-138)

Узимајући у обзир предратни начин зонарања у БиХ, као полазну основу, у Стратешком плану Републике Српске, извршено је поновно разврставање општина у регије. На основу истраживања проведеног на узорку од 802 рурална домаћинства која су распоређена у 9 планинских и 3 низинске општине, извршена је упоредна анализа прикупљених података. Истраживањем је потврђен неравномјеран развој домаћинства у планинским и равничарским регионима у односу на већину испитиваних параметара. У односу на домаћинства у равничарском подручју, домаћинства у планинском подручју располажу са већим површинама под ливадама и пашњацима, али мањим ораничним површинама, имају мањи основни капитал, генеришу ниже приходе у којима непољопривредне дјелатности имају већински удио. Домаћинства у планинским регијама су више оријентисана ка сточарској производњи, планинска села имају нижи степен развијености инфраструктурних садржаја, те слабији приступ здравственим, образовним и другим услугама. Због тога би у будућности требало уложити додатне напоре за ублажавање наведених разлика, тако што би се увеле посебне или издвојиле постојеће мјере у циљу њиховог усмјеравања ка бржем и интензивнијем развоју планинских регија.

2. **Vaško Željko**, Drinić Milanka (2010): Influence of cow nutrition costs on the efficiency of milk production, *Savremena poljoprivreda*, Novi Sad, Srbija, Vol. 59 (1-2) (8-14)

Продуктивност у производњи млијека је често ниска и зависи и од начина исхране музних грла. Измјеном начина исхране крава може се повећати произведена количина млијека. Исту количину млијека могу обезбиједити различити хранидбени оброци који, зависно од њиховог састава, имају различите трошкове. Симулирањем различитих хранидбених оброка уз фиксну цијену сировог млијека и коришћење модела калкулације на бази директних трошкова исхране израчунавају се различите вриједности марже покрића преосталих трошкова.

3. Rokvić Gordana, Mirjanić Stevo, **Vaško Željko**, Ostojić Aleksandar, Drinić Ljilja, Mrdalj Vesna, Figurek Aleksandra (2011): Agriculture policy reform in Western

Земље западног Балкана су у процесу реформе сектора пољопривреде и руралног развоја у складу са политиком и законодавством ЕУ. С друге стране, ЕУ пролази кроз процес реформи у правцу пројектовања Заједничке пољопривредне политике за период 2007-2011. године. Овај рад има за циљ да повеже ове реформе кроз упоредну анализу опитних индикатора развоја пољопривреде ЕУ и земаља Западног Балкана, као и кроз анализу основних циљева и мјера подршке које су идентификоване у CAP и IPARD прописима, којима се регулише подршка земљама да спроводе пољопривредну политику и реформе.

4. Aleksandra Figurek, Gordana Rokvić, **Željko Vaško** (2012): Diversification of rural economy in function of sustainability of rural areas, *Agriculture & Forestry*, Podgorica, Vol. 58, Issue 3 (51-61)

Циљ истраживања је био да се утврди степен диверзификације дјелатности сеоских домаћинстава у Босни и Херцеговини и њихове склоности према бављењу непољопривредним дјелатностима. Истраживање проведено током 2011. године анкетирањем 100 домаћинстава са подручја читаве БиХ, која су истовремено сви била и пољопривредна газдинства. Утврђено је да њих 51% остварује додатне приходе мимо пољопривреде и да на диверзификоване активности отпада преко 30% њиховог радног времена. Сегментацијом газдинстава из узорка на бази величине земљишног посједа на мала, средња и велика и обрадом резултата добијених анкетом потврђено је да већи степен диверзификације остварују газдинства мале и средње величине. Обрадом резултата према старости испитаника добијени су неочекивани резултати да се вриједност непољопривредних прихода повећава са повећањем старости носиоца газдинства. Отпочињање и развој непољопривредних дјелатности у руралним подручјима, као и увођење виших фаза прераде пољопривредних производа на самим пољопривредним газдинствима често није плански процес, него спонтана посљедица немогућности осигуравања егзистенције у примарној дјелатности. Један од разлога је и одсуство знања и вјештина становника руралних подручја и њихова неинформисаност о изворима и могућим начинима остваривања диверзификованих прихода. Јачање савјетодавних служби и ширење фокуса дјеловања са пољопривреде и на савјетовање о могућностима и условима диверзификације руралне економије може бити значајан допринос у погледу обезбјеђења одрживости руралних подручја.

б) Оригинални научни радови објављени у часопису националног значаја – 5 бодова:

1. Мирјанић Стево, Крстић Бранко, Мрдаљ Весна, Дринић Љиљана, Роквић Гордана, **Вашко Жељко**, Остојић Александра (2008): Економска валоризација организационих и технолошких рјешења у производњи и промету пољопривредних производа, *Агрознање* Vol. 9 (3) (55-73)

Пољопривредну производњу у Републици Српској одликује релативно неразвијеност с значајним удјелом мјешовитог типа газдинства, уситњених посједа (3,6 ха), неповољне структуре производње, ниског степена финализације пољопривредних сировина, ниске тржишне производње, неконкурентности производње пољопривредних произвођача, те слабе тржишне позиционiranости пољопривредних произвођача. Способност пољопривредних произвођача да се у избору производње опредељују за профитабилну производњу и на тај начин подигну

ниво економске валоризације организационо технолошких фактора је на веома ниском нивоу. Но, без обзира на постојећу неразвијеност пољопривредне производње, она још увијек заузима значајно мјесто у привреди РС, што потврђује и њено учешће у формирању бруто друштвеног производа цјелокупне привреде, где учествује с око 14% (без водопривреде и шумарства). Да би се пољопривреди дао још већи значај, дефинисана је Стратегија развоја за период од десет година, у којој је као један од стратешких циљева наглашено унапређење њене конкурентности. У пољопривредној производњи, до постављеног циља се може доћи кориштењем различитих путева (рјешења), дефинисаним многим факторима, односно њиховим различитим комбинацијама, који представљају организационо-технолошка рјешења. Дакле, тезисите овог рада је на идентификацији организационо-технолошких рјешења, валоризацији тих рјешења с циљем избора најповољнијих варијанти у датим условима производње и промета, како би се побољшали пословни резултати и повећала конкурентност.

2. **Вашко Жељко**, Вученовић Александра, Косић Наташа (2009): Аграрни гарантни фонда као фактор експанзије кредитирања пољопривреде у Републици Срској, *Агрознање*, Vol. 10 (4) (153-163)

Услов за развој и озбиљније реформе у сектору пољопривреде је инвестирање у замјену постојећих и изградњу нових производних капацитета. Једно од ограничења повећања нивоа инвестиција у пољопривреди, која се у РС и БиХ већином базира на великом броју малих пољопривредних газдинстава, је недостатак финансијских средстава. Уобичајено рјешење је да се значајан дио тих инвестиција финансира на кредитној основи. Потенцијално расположива кредитна средства често су недоступна ситним произвођачима, између осталог и због тога, што они нису у могућности да обезбиједи гаранције за поврат тих кредита у складу са ригорозним захтјевима комерцијалних банака. Једно од рјешења овог проблема је оснивање аграрног гарантног фонда у Републици Срској који би гарантовао за поврат пољопривредних кредита према финансијским институцијама (банкама, МКО и ШКО) уз регулисање међусобних односа са корисницима гарантованих кредита на бази флексибилнијих дужничко-повјерљачких односа.

3. Вученовић Александра, **Вашко Жељко** (2009): Финансирање развоја пољопривреде, *Агрознање*, Vol. 10 (4) (165-174)

Развој пољопривреде је повезан са неопходним инвестиционим улагањима, односно са финансирањем тих улагања. У погледу финансирања капиталних улагања у пољопривреди инвеститорима стоји на располагању више извора, а кредитирање је један од најчешћих. Просјечни подаци о учешћу сектора пољопривреде у укупној маси кредита у БиХ и РС потврђују да је оно веома ниско код банака (1,3-1,8%), а значајно више код МКО (33-36,5%). Међу главним разлозима је симултани утицај природних, финансијских и тржишних ризика, али и ограничења организационе-техничке природе (обимна пратећа документација, немогућност обезбјеђења гаранција, резервисаност банака, неодговарајуће књиговодствене и друге евиденције код корисника и њихова недовољна едукованост). У будућем периоду треба радити на отклањању и ублажавању утицаја поменутих ограничења, а већу пажњу треба посветити и структурирању коришћења и отплате кредита у складу са специфичностима пољопривреде. Развој финансијског тржишта, односно његовог специфичног инструментарија треба да прати и сектор пољопривреде при чему би

се на домаћем финансијском тржишту, прије свега, требали појавити облици финансирања пољопривреде, као што су робни записи и изведени финансијски деривати (факторинг, форфетинг, франшизинг, обвезнице и др.).

4. **Вашко Жељко**, Остојић Александар, Дринић Љиљана, Вученовић Александра (2010): Утврђивање оптималног момента продаје јабука са становишта утицаја трошкова складиштења, *Агрознање*, Vol. 11 (3) (157-164)

Код већине производа постоји мања или већа неусклађеност између момента њихове производње и продаје. То је нарочито карактеристично за пољопривредне производе, као нпр. воће које дозријева у једном периоду године, а конзумира се током цијеле године. Резултат количински неуравнотежене понуде и тражње је варирање продајне цијене, која је у правилу најнижа у вријеме или непосредно након бербе, и која се касније повећава, што се моменат продаје више удаљава од момента бербе. Да би се моменат продаје воћа могао одгодити неопходно је обезбиједити његово складиштење у адекватним условима, које узрокује и одређене додатне трошкове. У раду се анализира кретање продајних цијена јабука и трошкови њиховог складиштења у хладњачи, током једне сезоне (од бербе до бербе), у функцији утврђивања оптималног момента њихове продаје са становишта максимизирања разлике између повећања продајне цијене и кумулираних трошкова складиштења.

5. Мирјанић Стево, **Вашко Жељко**, Остојић Александар, Фигурек Александра (2010): Пољопривреда БиХ на крају прве декаде XXI вијека – биланс производње и потрошње најважнијих пољопривредних производа, *Агрознање*, Vol. 11 (4) (159-176)

Свјетска економска криза избацила је у први план проблематику производње хране и исхрану становништва. Готово да нема земље у свијету у којој се не осјећају посљедице, у прво вријеме финасијске, а онда и економске кризе. разумије се, најтеже посљедице имају земље у развоју и неразвијене земље код којих је укупна економска криза још више продубљена скупом и недовољном производњом основних прехранбених производа. Овој групацији земаља недостаје довољно хране по количинама и квалитету, сопствена производња је ниска и скупа, и потребна су им велика средства за увоз хране. БиХ спада, управо у оне земље које производе недовољно хране по количини, квалитету и структури и чија економија се значајно исцрпљује увозом, прије свега, основних пољопривредних производа. Фактори производње (ресурси) са којима се располаже, користе се са ниским степеном и нерационално – земљиште се високим процентом не обрађује, вода се за наводњавање користи занемарљиво, научна достигнућа се недовољно примењују, савјетодавство је недовољно у функцији трансфера знања, конкурентност сектора пољопривреде се споро унапређује, стручни кадрови се недовољно користе, аграрна политика је некозистентна и парцијална и др. Збиг свега тога, аутори су, у контексту свјетске прехранбене ситуације, дали преглед биланса производње и потрошње у БиХ за 11 најважнијих пољопривредних производа и дошли до закључка да БиХ остварује самодовољност само код два производа (кромтира и јаја).

6. Остојић Александар, Милуновић Дарко, **Вашко Жељко** (2011), Оцјена ставова произвођача млијека у односу на услове његове продаје примјеном кондоинт анализе, *Агрознање*, Vol. 12 (2) (129-135)

Конџоинт (conjoint) анализа представља истраживачку мултиваријациону анализу која се употребљава за моделирање процеса доношења одлуке потенцијалних купца, а у вези куповине неког производа или услуге. Ова анализа се све више користи у сврхе истраживања тржишта. Најчешће се путем ове методе истражују индивидуални ставови потрошача и других група испитаника према дефинисаним обилежјима истраживане појаве са циљем проналажења оптималне комбинације тих атрибута на бази рангирања комбинација унапријед дефинисаних одговори. У раду се износе резултати истраживања ставова произвођача млијека према четири услова његове продаје – висина продајне цијене, рок плаћања, удаљеност откупног мјеста и обавеза контроле квалитета млијека. Ставови су прибављени анкетирањем 20 произвођача млијека, чланова Удружења пољопривредних произвођача у Шипрагама (Котор Варош), у јануару 2011. године. Обрадом добијених одговора и примјеном методологије конџоинт анализе утврђено је да су произвођачи млијека највише осјетљиви на откупну цијену, односно да том атрибуту придају највећи значај. Послије тога, али значајно мање важни су им удаљеност откупног мјеста, рокови плаћања и (не)постојење обавезе контроле квалитета млијека.

7. **Вашко Жељко**, Мирјанић Стево, Фигурек Александра (2011): Природни ресурси као извори раста и развоја пољопривреде, *Агрознање*, Vol. 12 (2) (147-156)

Природни ресурси у Босни и Херцеговини су доста повољни за бављење пољопривредном производњом, иако они нису врхунски како се то често приказује. Полазећи од сталног повећања становништва у свијету, пораста тражње за храном и пораста цијена хране, производња хране представља једну од шанси за остваривање раста и развоја по основу бављења пољопривредном производњом. Успјешним комбиновањем природних и других ресурса у функцији пољопривредне производње и продајом произведених производа уз достизање повољног односа између остварених прихода и трошкова производње могу се оставарити запосленост и доходак за један број становника руралних подручја у БиХ. Полазећи од системског приступа у раду је креиран логичан аналитички модел чијим слијеђењем се могу идентификовати шансе за раст и развој пољопривредне производње, утврдити потребни и расположиви ресурси, извршити њихово оптимално комбиновање, организовати пољопривредна производња и остварити њена тржишна верификација како би се у крајној инстанци обезбиједио одржив развој пољопривреде, уз идентификовање критичних тачака које отежавају остваривање тог циља.

8. **Вашко Жељко**, Иванковић Марко, Фигурек Александра, Ласић Марија (2012): Анализа сензитивности производње млијека на промјену висине откупне цијене и премије за млијеко, *Агрознање*, Vol. 13 (1) (289-296)

Приход произвођача млијека зависи од количине произведеног, односно продатог, млијека и његове продајне цијене, увећане за премију (уколико се таква врста подстицаја примјењује). Праћењем пословних резултата у производњи млијека на 21 фарми у БиХ у периоду јул 2010. - јун 2011. године утврђено је да је један просјечан произвођач млијека остварио бруто маржу од 1.031 КМ по музном грлу годишње при просјечној откупној цијени млијека од 0,577 КМ/литар и премији од 0,118 КМ/литар. Откупна цијена млијека и премије су предмет честих полемика и преговора између произвођача млијека, прерађивача и државе. Анализом

осјетљивости бруто марже на промјену откупне цијене и премије за млијеко утврђено је да би просјечан произвођач млијека у БиХ могао да поднесе истовремено смањење откупне цијене до 40% и смањење премије за млијеко до 80% у ком случају би остао без бруто марже из које се иначе подмирују преостали (фиксни) трошкови производње. У случају повећања откупне цијене млијека за 50% бруто маржа по музном грлу би се удвостручила (1.938 КМ/грлу), а у случају задржавања истог нивоа откупне цијене и повећања премије за млијеко на 0,24 КМ/литар бруто маржа би се повећала за 36%. Поред ових комбинација, у раду су утврђени и други ефекти промјене висине бруто марже услед варирања откупне цијене млијека за $\pm 50\%$ од њеног базног нивоа и варирања премије за млијеко од $\pm 100\%$. Резултати анализе потврђују да је производња млијека у истраживаним условима у високој мјери отпорна на смањење откупне цијене и премије за млијеко, а детаљни резултати различитих комбинација цијене млијека и премије представљени су у раду.

9. Марко Иванковић, **Жељко Вашко**, Александра Фигурек, Марија Ласић, Маријо Леко (2012): Оцјена исплативости инвестиција - подизање винограда на рекултивираним тлима Херцеговине, *Агрознање*, Vol. 13 (3) (449-462)

Циљ овог рада је оцјенити економску оправданост и финансијску изводљивост улагања у подизање винограда на рекултивираним тлима Херцеговине. Наиме зацртане циљеве развоја виноградарства у Федерацији БиХ, која сада има преко 95% укупних површина винограда, је могуће остварити уз претпоставке да постоје парцеле минималне површине 3 ха. Садашња ситуација, поред великог броја необрађених пољопривредних површина, није повољна из разлога велике расцјепканости. Парцеле од 0,1 до 1,0 ха које су сада необрађене нису интересантне за улагање. Инвеститори траже веће површине за подизање винограда. Стога смо у задњих пет година свјedoци подизања винограда на рекултивираним тлима, гдје се уз велике трошкове припреме за саму садњу винограда добивају нове површине под вишегодишњим насдаима. Површине које су погодне за рекултивацију су равне шикаре и макије на којима спорадично расте шумска вегетација храста и граба. такве површине мјестимично имају цица 50% тла у рекултивираним тлима. Моделом калкулација утврђени су инвестициони и производни трошкови и приходи који представљају улазне параметре за финансијски дио анализе трошкова и користи. Анализа трошкова и користи показује да је улагање у подизање винограда на рекултивираним тлима економски оправдано и финансијски изводљиво, а вриједности темељних мјерила пословне успјешности показују да је производња гроздја у пуној родности ефикасна, под претпоставком подизања очекиваног рада и успјешне производње вина. Модел показује неефикасност ако се посматра продаја вина у ринфузи, што је још увијек чест случај у Херцеговини. Модел је прихватљив само за произвођаче (винаре) који имају већ уходану продају врхунских и квалитетних вина на домаћем и извозним тржиштима.

в) Научни радови на скупу међународног значаја, штампани у цјелини – 6 бодова:

1. Мирјанић Стево, **Вашко Жељко**, Остојић Александар, Роквић Гордана, Мрдаљ Весна, Дринић Љиљана (2008): Рурални развој у функцији коришћења расположивих ресурса – примјер општина Невесиње, Шековићи и Рибник, зборник радова међународног научног савјетовања Мултифункционална пољопривреда и рурални развој, Београд, Србија (323-331)

На просторима Републике Српске налази се значајан, готово доминантан територијални комплекс са руралним карактеристикама, који обухвата чак 82% њене територије. Та подручја су у великој мјери неискоришћена, њихови природни ресурси су ван функције, са израженим континуираним миграционим процесима. веома висок проценат ове територије се може сврстати у категорију неразвијених или чак напуштених подручја иако би, према расположивим ресурсима уз провођење адекватне макроекономске политике ови простори били у стању да се самостално одржавају и развијају. Због тога је неопходно истражити и предложити одговарајући модел развоја који ће уважавајући наведене чињенице обезбједити уравнотежен и дугорочан развој руралних подручја на бази коришћења свих расположивих људских природних и материјалних ресурса. Циљ рада је да на примјеру три општине које се налазе на три различита дијела РС – Невесиње, Шековићи и Рибник, представи модел развоја који ће на бази коришћења ендегених потенцијала и уз ангажовање одређених спољних средстава уз партнерства у креирању и имплементацији програма између различитих нивоа одлучивања и локалне заједнице обезбједити развој руралних подручја одабраних општина у економском, социјалном и еколошком смислу.

2. Мирјанић Стево, **Вашко Жељко** (2008): Подстицање развоја пољопривреде и руралних подручја - примјер Републике Српске, зборник радова, Симпозијум агроекономиста са међународним учешћем, Пољопривредни факултет, Београд, Србија (255-263)

За стабилан раст и развој пољопривредне производње и тржишта, неопходно је пољопривредним произвођачима обезбједити одговарајуће инструменте директне и индиректне материјално-финансијске и друге подршке. Република Српска је почела да подстица развој пољопривреде новчаним подстицајима од 2000. године. У периоду од 2000. до 2006. године учешће пољопривреде у ДБП Републике Српске је опало за 1/3 (са 18% у 2000. години на 12,7% у 2007. години), а да су истовремено подстицајна средства порасла за готово 5 пута и достигла 7,6% од вриједности ДБП пољопривреде. У апсолутном износу то је повећање са 7,5 на 71 милион КМ. У структури утрошка ових средстава присутан је помак према повећању подршке капиталним улагањима и руралном развоју, на уштрб директних подстицаја производњи и доходу. Препоруке за даљњи развој политике подстицања развоја пољопривреде и руралних подручја у РС и БиХ су да се и даље повећавају издавања за ове намјене колико год то буџетска ограничења дозвољавају. Постепено треба прелазити на директна плаћања по хектару и по грлу умјесто досадашњих плаћања дијела цијене коштања по јединици производа. Обим и структуру мјера за подршку капиталним улагањима и руралном развоју треба даље диференцирати и детаљније дефинисати, а средства за ове намјене повећавати до циљних односа који су дефинисани Стратегијом развоја пољопривреде РС. Треба разрадити и постепено поопштравати услове за остваривање права на поједине видове подршке из домаћих извора, како би се омогућио и олакшао приступ средствима из европских предприсупних фондова за сличне намјене. За осмишљавање, реализацију и праћење политике подстицања развоја пољопривреде и руралних подручја неопходни су стручни кадрови, нарочито они агроекономског усмјерење, чији недостатак је евидентан на свим нивоима државне управе у РС и БиХ. Допринос отклањању овог недостатак је и почетак образовања агроекономиста на Пољопривредном факултету у Бањој Луци, односно његовом одсјеку за Аграрну економију и рурални развој, од школске 2006/07 године.

3. Rokvić Gordana, **Vaško Željko**, Vučenović Aleksandra (2009): Regionalization - a rural development policy, Proceedings, International scientific symposium, Timisoara, Romania (173-178)

Један од кључних циљева садашње политике руралног развоја у Европској унији је превазилажење регионалних разлика у развоју појединих региона унутар ЕУ. Пошто је политика руралног развоја оријентисана према подручју, на супрот секторски оријентисаној политици, ближе утврђивање потенцијала појединих руралних подручја једино је могуће узимајући у обзир социо-економске разлике између појединих дијелова једне земље. Ово истраживање је покушај да се представи значај регионализације у оквиру нове парадигме руралног развоја и потребе дефинисања нове регионалне типологије, узимајући у обзир специфичне регионалне индикаторе.

4. Mirjanić Stevo, **Vaško Željko**, Ostojić Aleksandar, Rokvić Gordana, Mrdalj Vesna, Drinić Ljiljana, Vučenović Aleksandra (2009): Population dynamics and structure in rural areas of the Republic of Srpska, Proceedings, International scientific symposium, Timisoara, Romania (137-144)

Ограничење за развој било које територије, па тако и територије Републике Српске, је становништво, због тога оно представља основу за радну снагу која иницира и спроводи све активности на неком подручју. Демографски и друштвено-економски развој су међусобно условљени. Све промјене и поремећаји на старани становништва директно утичу на динамику социо-економског развоја. Будуће тенденције у оквиру демографског развоја истовремено одређују и промјене у економског развоју. Са циљем продибљивања сазнања о демографским проблемима, овај рад се прије свега бави територијалном организацијом и административном подјелом Републике Српске и анализом промјена у структури њеног становништва, са посебном пажњом на рурална подручја.

5. **Vaško Željko**, Савић Небојша, Микавица Драган (2011): Економичност производње дужичасте пастрмке у зависности од врсте коришћене хране, V међународна конференција Аквакултура & Рибарство, Зборник радова, Београд, Србија (485-490)

*Дужичаста пастрмка (*Oncorhynchus mykiss*) представља доминантну хладноводну врсту рибе у комерцијалном гајењу на подручју Балкана, због релативне толерантности на колебања квалитета воде и брзог раста. Пастрмка се интензивно гаји у кавезном систему са основним циљем постизања максималног прираста уз што ниже трошкове хране. У раду су представљени резултати економичности производње дужичасте пастрмке у условима кавезног гајења у зависности од типа и цијене коришћене хране на бази резултата из експеримента са употребом шест различитих врста хране у кавезном рибогојишту „Тројица рибарство“ на језеру Бочац, у 2 циклуса по 90 дана (укупно 180 дана) и 6 третмана/циклусу. Рачунат је парцијални коефицијент економичности рибље хране у шест третмана, као однос вриједности оствареног прираста рибе и трошкова употребљене хране за сваки од шест кавеза посебно, за два производна циклуса (јесен-зима и прољеће-љето). У јесење-зимском режиму исхране највећа парцијална економичност рибље хране остварена је у 2. третману ($E_{pm}=3,51$), који потврђује да се на 1 КМ трошкова рибље хране остварује 3,51 КМ по основу оствареног прираста*

рибе. Готово исту економичност је имала и храна у 6. третману. Храна у 2. третману избила је на прво мјесто због повољног фактора конверзије, а храна у 6. третману због најниже цијене. Најмање економична храна је била она коришћена у 1. третману ($E_{pm}=2,29$). У прољетно-љетном режиму исхране потрошња рибље хране и прираст масе рибе су били интензивнији. Најповољнији парцијални коефицијент економичности рибље хране у љетном периоду остварен је (поново) у 2. третману ($E_{pm}=3,07$ односно реципрочно $E_{pm}=0,33$). Иако је овај коефицијент нижи него у јесење-зимском периоду, треба имати у виду да је остварени прираст масе пастрмке, а тиме и укупан приход, у прољетно-љетном периоду 2,5 пута већи него у јесење-зимском периоду. На другом мјесту по исплативности је храна у 3. и 4. третману чија примјена у јесење-зимском периоду није била исплатива, док је најмање економична била храна коришћена у 1. третману ($E_{pm}=2,45$ односно реципрочно $E_{pm}=0,41$). Производња рибе у условима интензивног гајења мора бити економски исплатива да би се одржала на дужи рок. Са економског становишта најповољнији начин исхране не мора бити онај који има најнижи фактор конверзије, исто као ни онај са најјефтинијом храном. То је потврдио и експеримент испитивања ефикасности шест типова рибље хране у условима кавезног узгоја дужичасте пастрмке у различитим температурним условима, који као оптималну комбинацију исхране препоручује ону са најповољнијим односом вриједности оствареног прираста рибе и трошкове њене исхране, уз претпоставку непромјенљивости свих осталих трошкова производње.

6. **Vaško Željko**, Omanović Halil, Figurek Aleksandra, Kosić Nataša (2011): Agriculture lending in Bosnia and Herzegovina – from the experience of IFAD projects, Proceedings, The First International Conference, REDETE 2011, Banja Luka (50-63)

У транзиционом периоду пољопривреда у Босни и Херцеговини не мора да прође кроз озбиљнију приватизацију, као у другим социјалистичким земљама, али има потребу за другим врстама реформи. Пољопривредна производња у Босни и Херцеговини (БиХ) је увијек била предметом приватних инвестиција, а с друге стране увијек суочена са ограничењем у облику недостатка средстава за финансирање те врсте предузетничке активности. Важан предуслов за обезбјеђење раста и развоја пољопривреде је осиграње стабилних извора финансирања нових инвестиција у чему кредити имају кључну улогу. У том смислу значајна је инострана помоћ коју је Босна и Херцеговина добијала и добија од међународних донатора и кредитора, укључујући и Међународни фонд за развој пољопривреде (IFAD). Током задњих петнаестак година у Босни и Херцеговини IFAD је припремао, финансирао и надзирао провјеру пет пројеката, поевизи од хитних пројеката обнове преко развојних пројеката. Сви ови пројекти везани су за успостављање и ширење модалитета финансирања и диверсификације пољопривредних и других предузетничких активности у руралним подручјима. Кредитирање је почело са дистрибуцијом робних кредита, а наставило се са додјелом новчаних кредита путем банака и МКО и оснивањем првих штедно-кредитних организација у Босни и Херцеговини. Прва циљна група кредитрања били су пољопривредни произвођачи а касније се оно проширило на мала и средња предузећа, прво само за сточарство, а касније и за све остале предузетничке активности у руралним подручјима. У реализацији свих досадашњих IFAD-ових кредитних линија у Босни и Херцеговини учествовало је 25 финансијских институција (15 банака, 7 МКО и 3 ШКО) која су одобриле око 16.000 кредита за пољопривреднике и предузетнике из циљне групе у укупном износу од 73 милиона КМ. На основу студија случаја и научених лекција из

реализованих пројеката рад описује модалитете тих кредитних активности и даје неке закључке и препоруке које могу бити корисни у планирању и развоју будућег финансирања пољопривреде у Босни и Херцеговини и сличним, мање развијеним, земљама.

7. **Vaško Željko**, Mirjanić Stevo, Aleksandra Figurek (2012): Subsidies as a factor in the competitiveness of domestic agricultural production, Book of proceedings, Third International Scientific Symposium “Agrosym Jahroina 2012” (567-574)

Често су тврдње да је један од основних узрока слабије конкурентности пољопривредне производње у БиХ нижи ниво субвенција у односу на друге земље. Поред тога, као проблем се наводи превелика и пребрза либерализација увоза пољопривредно-прехранбених производа. И субвенције и царине повећавају конкурентност домаћих произвођача, која у крајњој инстанци индиректно зависи од нивоа субвенција и царинске заштите коју уживају њихови конкуренти на домаћем и међународном тржишту. Буџетска ограничења у мање развијеним земљама не дозвољавају да се пољопривредним произвођачима исплати исти ниво субвенција као у развијеним земљама. Због различитих система дистрибуције субвенција тешко је директно поредити њихов ниво у БиХ/РС са другим земљама. Зато се ниво субвенција у пољопривреди мјери преко неког јединственог индикатора, а један од најчешћих је OECD-ов PSE (Producer Support Estimate) индикатор који изражава ниво просјечних субвенција пољопривредној производњи произвођачима који је на нивоу ЕУ 2010. године износио 19,8%. У РС је ниво субвенција те 2010. године био на нивоу 12,2% бруто друштвеног производа њене пољопривреде (укључујући и подстицаје за дугорочна улагања и рурални развој). У задњих пет година нешто више је субвенционирана сточарска производња (са 5,8-10,1% њеног БДП) са тенденцијом раста ове групе субвенција. Биљна производња је субвенционирана са 2,5-10,2% њеног БДП, са тенденцијом смањења ове групе субвенција. Наведено упућује на закључак да су домаћи пољопривредни произвођачи хендикепирани у слободној тржишној утакмици јер добијају нижи ниво субвенција, што у комбинацији са нижом продуктивношћу умањује њихову конкурентску позицију у односу на увозне производе, на чији увоз се не плаћа никаква царина или веома ниска царина. У раду се детаљније елаборира политика субвенционирања пољопривреде у РС и БиХ и врши њено поређење са заједничком аграрном политиком и нивоом субвенција у ЕУ.

г) Научни радови на скупу националног значаја, штампани у цјелини – 3 бода:

1. Мирјанић Стево, **Вашко Жељко**, Вученовић Александра, Поповић Рајко (2010): Оцјена економске оправданости улагања у модернизацију система противградне заштите у Републици Српској, зборник радова, XV савјетовање о биотехнологији, Агрономски факултет, Чачак, Србија (647-652)

Противградна заштита је примјер јавног добра са израженим екстерним ефектима смањења штета од града, које се нарочито манифестују у пољопривреди. Садашњи систем противградне заштите у Републици Српској покрива подручје 17 општина, на којем је сконцентрисан већи дио њене тржне биљне пољопривредне производње. Стање радара и друге опреме која се користи и потреба унапређења ефикасности система противградне заштите у РС захтијевају његову модернизацију. У оквиру израде Стратегије противградне заштите Републике Српске урађена је анализа са циљем утврђивања економске оправданости улагања у њену модернизацију. Извршена је стручна процјена

инвестиционих и оперативних трошкова модернизације система и процјена директних прихода од накнаде за услугу противградне заштите и индиректних прихода услед смањења штета од града, за период од десет година. Резултати примјене класичних динамичких метода оцјене оправданости инвестиционог улагања (период поврата, НСВ, интерна стопа приноса) и неки други специфични изведени индикатори су потврдили закључак да би улагање у модернизацију система противградне заштите у Републици Српској било финансијски и економски оправдано.

2. **Вашко Жељко**, Фигурек Александра (2010): Имовина пољопривредних газдинстава као основ за остваривање прихода – примјер општине Лакташи, зборник радова XXI научно-стручне конференције пољопривреде и прехранбене индустрије, Неум, БиХ (661-670)

За потребе анализе и доношење одговарајућих инвестиционих и аграрнополитичких одлука потребно је познавање привредних субјеката на које се и за које се те одлуке доносе. Ово је једно од значајних ограничења процеса одлучивања и у сектору пољопривреде у БиХ, пошто је највећи број пољопривредних произвођача из категорије ситних пољопривредних газдинстава за које се не располаже са довољно валидних података. Поставља се оправдано питање колико је у ствари то пољопривредно газдинство ситно и каквом ресурсном основом (имовином) оно располаже у погледу остваривања прихода? У оквиру једног ширег истраживања проведено је анкетирање узорка од тридесет пољопривредних газдинстава са подручја општине Лакташи, која иначе по својим морфолошким, педолошким, климатским и хидрографским условима, има повољне услове за бављење пољопривредном производњом. На бази резултата овог истраживања, у раду се приказују величина, структура и извори имовине (земљиште, објекти, пољопривредна механизација и др.) једног просјечног пољопривредног газдинства са подручја те општине и врши провјера добијених резултата њиховим поређењем са неким другим изворима истих или сличних података. Поред натуралних података, иако анкетирани газдинства не воде посебне рачуноводствене евиденције, демонстрирана је могућност реконструкције њиховог биланса стања комбиновањем примарних и секундарних извора података. Биланс стања газдинства у финансијском смислу одражава производни потенцијал једног просјечног пољопривредног газдинства на овим просторима. Постојање сличних података, за све или барем већи дио општина, драгоцјено је за разумијевање и праћење економског положаја пољопривредних газдинстава на читавом простору Босне и Херцеговине. Поред значаја за креаторе аграрне политике, постојање наведених информација има велики значај и за произвођаче, који на основу анализе пословања сопственог и сличних пољопривредних газдинстава могли да доносе квалитетније пословне и инвестиционе одлуке.

3. **Вашко Жељко**, Остојић Александар (2010): Зависност између висине подстицајних средстава и висине бруто додане вриједности пољопривреде у Републици Српској у периоду 2000-08, зборник радова XXI научно-стручне конференције пољопривреде и прехранбене индустрије, Неум, БиХ (671-679)

Средства за подстицање развоја пољопривреде из буџета Републике Српске су у задњих десет година повећана за десет пута. Логична посљедица тога би требао бити и развој пољопривреде који се, између осталог, мјери и висином и кретањем

њеног бруто друштвеног производа, односно бруто додане вриједности. У посматраном периоду и бруто додана вриједност пољопривредне производње у РС је расла (+61%), али знатно споријим темпом у односу на повећање подстицајних средстава. У раду се анализирају кретање издвајања средства за подстицање развоја пољопривреде (и руралних подручја) и кретање бруто додане вриједности пољопривреде у периоду од 2000. до 2008. године у Републици Српској. Методама просте линеарне корелације и регресије истражује се утицај између нивоа издвајања подстицајних средстава и кретања бруто додане вриједности пољопривреде. Ниво субвенција је у овом случају независна промјенљива од које зависи висина остварене бруто додане вриједности (зависна промјенљива). Због постојања разлика између износа расположивих средстава и одобрених субвенција иста анализа је рађена за двије серије података - буџетска издвајања за субвенционирање пољопривреде за одређену календарску годину (X_1) и стварни износ субвенција за ту годину (X_2). Корелационом анализом је утврђено да постоји зависност између субвенција и бруто додане вриједности. Ове вриједности су у оба случаја имале висок степен зависности ($r_1=0,94$ и $r_2=0,91$) јер је са растом субвенција испољен и раст БДВ. Тестирањем линеарних веза је установљена статистичка значајност.

Број бодова послје избора/реизбора:	128
УКУПАН БРОЈ БОДОВА	158

г) Образовна дјелатност кандидата:

Образовна дјелатност прије последњег избора/реизбора
(Навести све активности (публикације, гостујућа настава и менторство)
сврстаних по категоријама из члана 35.)

а) Универзитетски уџбеник који се користи у земљи – 6 бодова:

1. Мирјанић Стево, **Вашко Жељко (2003)**: Економика и организација у пољопривреди, Пољопривредни факултет Бања Лука, 438 стр., ISBN 99938-669-6-2.

б) Квалитет педагошког рада на Универзитету – до 4 бода:

1. У својству асистента учествовао је четири школске године у извођењу вјежби на Пољопривредном факултету у Бањој Луци из предмета: Економика аграра и планирање, Књиговодство и калкулације, Организација и маркетинг.

У својству вишег асистента био је ангажован на извођењу вјежби на Пољопривредном факултету у Бањој Луци из предмета Економика и организација у пољопривреди и Трошкови и калкулације за студенте који су студирали по четворогодишњем (3 смјера: ратарски, воћарско-виноградарски и сточарски) и трогодишњем наставном плану и програму (3 студијска програма, односно 4 усмјерења: агроекономском, ратарско-повртарском, воћарско-виноградарском и анималној производњи).

У шк. 1999/2000. години као виши асистент био ангажована на Економском факултету у Бањој Луци за извођење вјежби на предмету Економика предузећа.

Број бодова прије последњег избора/реизбора:	10
--	----

Образовна дјелатност последије последњег избора/реизбора
(Навести све активности (публикације, гостујућа настава и менторство) и број бодова сврстаних по категоријама из члана 35.)

а) Универзитетски уџбеник који се користи у земљи – 6 бодова:

1. Мирјанић Стево, **Вашко Жељко**, Остојић Александар, Роквић Гордана, Мрдаљ Весна, Дринић Љиљана, Вученовић Александра (2010): Рурални развој у Републици Српској, Пољопривредни факултет, Бања Лука, 352 стр., ISBN 978-99938-93-13-4,
2. Мирјанић Стево, **Вашко Жељко**, Остојић Александар, Дринић Љиљана, Предић Тихомир, Роквић Гордана, Мрдаљ Весна, Фигурек Александра (2011): Аграрни сектор Републике Српске, Пољопривредни факултет, Бања Лука, 323 стр., ISBN 978-99938-93-16-5.

б) Менторство кандидата за степен другог циклуса – 2 бода:

1. Ментор кандидату Александри Вученовић код израде магистарског рада на тему "Успостављање мреже рачуноводствених података са пољопривредних газдинстава у Републици Српској у складу са правилима ЕУ" одбрањеног на Пољопривредном факултету у Бањој Луци 30.04.2010. године.

в) Квалитет педагошког рада на Универзитету – до 4 бода:

1. У звању доцента од шк. 2008/09. године у својству наставника држи предавања на Пољопривредном факултету у Бањој Луци из предмета:
 - ✓ на I циклусу студија: Трошкови и калкулације (на четири усмјерења), Планирање и привредни развој, Оцјена инвестиционих програма, Анализа пословања пољопривредних газдинстава и
 - ✓ на II циклусу студија: Инвестиције и израда инвестиционих програма у агробизнису, Управљање пројектима у пољопривреди, Регионални развој и Рурална економија.

Поред непосредног учешћа у извођењу наставе обављао је и функције продекана за међународну сарадњу, руководиоца студијског програма Аграрна економија и рурални развој, шефа Катедре за рурални развој, директора Савјетодавног центра за рурални развој при Пољопривредном факултету Универзитета у Бањој Луци и координатора ТЕМПУС пројекта Успостављање савјетодавне мреже за рурални развој у земљама западног Балкана кроз реформу курикулума.

Кандидат има богато осамнаестогодишње педагошко искуство у раду са студентима, изради наставних планова и програма, писању универзитетских уџбеника, учешћу у домаћим и међународним научно-истраживачким пројектима, менторству приликом израде завршних радова на првом и другом циклусу студија и у раду у управљачим и стручним органима факултета и универзитета. Током тог периода прошао је пут од асистента, преко вишег асистента, до доцента.

Број бодова последије последњег избора/реизбора:	18
УКУПАН БРОЈ БОДОВА	28

д) Стручна дјелатност кандидата:

Стручна дјелатност кандидата прије последњег избора/реизбора
(Навести све активности сврстаних по категоријама из члана 36.)

а) Стручна књига издата од домаћег издавача – 3 бода:

1. Група аутора, Фармерска књига, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске и Канцеларија за координацију пројекта Свјетске банке за обнову и реконструкцију Републике Српске, Бања Лука, 1999.

б) Реализован пројекат, патент, сорта, раса, сој или оригинални метод у производњи – 4 бода:

1. Ревитализација малих насеља самозапошљавањем младих (2000), Међународни форум Босна, Сарајево,
2. Интегрално рјешавање проблема отпада са фарми и клаоница у сјеверозападном дијелу БиХ (2005), АПИС, EU-CARDS пројекат,
3. Макроекономски оквир и политика развоја пољопривредног сектора у БиХ (2006), FAO, EPPU, IFAD,
4. Бардача, оаза лова и туризма (2006), АПИС, EU-CARDS пројекат,
5. Увођење новог модела субвенција, заштите и финансирања пољопривреде РС кореспондентног са заједничком аграрном политиком ЕУ (2006), Пољоприврени факултета Бања Лука (за Министарство науке и културе РС),
6. Економска валоризација организационо-технолошких рјешења у производњи и промету пољопривредних производа (2007), Пољопривредни факултет Бања Лука (за за Министарство науке и културе РС),
7. Програм руралног развоја Општине Невесиње (2008), Пољопривредни факултет Бања Лука (за Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде РС и Општину Невесиње),
8. Програм руралног развоја Општине Шековићи (2008), Пољопривредни факултет Бања Лука (за Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде РС и Општину Шековићи),
9. Програм руралног развоја Општине Рибник (2008), Пољопривредни факултет Бања Лука (за Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде РС и Општину Рибник).

в) Стручни рад у часопису националног значаја са рецензијом – 2 бода:

1. **Вашко Жељко** (1996), Потребне и шансе ревитализације пољопривреде Републике Српске, Привреда, бр. 13 (15-17),
2. **Вашко Жељко** (1997), Еколошки аспект оцјене инвестиција, Привреда, бр. 17 (24-27),
3. **Вашко Жељко**, Раилић Борислав (2000), Приватизација и пољопривреда у Републици Српској, Агрознање, Vol. 1 (1) (77-85),
4. **Вашко Жељко** (2001), Карактеристичне тенденције у биљној производњи Републике Српске 1993-99. година, Агрознање, Vol. 2 (1) (117- 127),
5. **Вашко Жељко** (2001), Оцјена економске ефикасности инвестиција у пољопривреди, Агрознање, Vol. 2 (3) (169-177),
6. **Вашко Жељко** (2003), Специфичности инвестиција у пољопривреди условљене врстом пољопривредне производње, Агрознање, Vol. 4 (1) (178-186),
7. **Вашко Жељко** (2003), Примјена нових технологија у производњи хране

- путем шеме конкурентских грантова, *Агрознање*, Vol. 4 (3) (105-115),
8. **Вашко Жељко**, Мирјанић Стево, Илић Гордана, Роквић Гордана, Остојић Александар (2006), Политика подстицаја пољопривреде у Републици Српској од 2000. до 2005. године, *Агрознање*, Vol. 7 (3), (101-110),
 9. Мирјанић Стево, Роквић Гордана, **Вашко Жељко**, Илић Гордана, Остојић Александар (2006), Заједничка аграрна политика и пољопривреда БиХ-РС, *Агрознање*, Vol.7 (3), (89-99).

г) Рад у зборнику радова са међународног стручног скупа – 2 бода:

1. **Вашко Жељко** (2003), Спољнотрговинска размјена БиХ са земљама Подунавља, зборник радова Форума подунавских земаља, Бања Лука (55-62),
2. **Вашко Жељко** (2005), Стање пољопривреде у Босни и Херцеговини са фокусом на смањење сиромаштва, зборник радова UNDP округлог стола, Дио III, политике, Сарајево (131-140),

д) Рад у зборнику радова са националног стручног скупа – 1 бод:

1. **Вашко Жељко** (1997), Производња калифорнијске пастрмке на локалитету р. Повиелич – Велика Илова, Зборник реферата научног скупа Агрорепро '97, Бања Лука.

Број бодова прије последњег избора/реизбора:	62
--	----

Стручна дјелатност кандидата (послије последњег избора/реизбора)
(Навести све активности и број бодова сврстаних по категоријама из члана 36.)

а) Стручна књига издата од домаћег издавача – 3 бода:

2. Мирјанић Стево, Остојић Александар, **Вашко Жељко**, Дринић Љиљана, Роквић Гордана, Мрдаљ Весна, Фигурек Александра (2013): Пијаце као облик продаје пољопривредно прехрамбених производа, Пољопривредни факултет, Бања Лука, 124 стр., ISBN 978-99938-93-25-7.

б) Реализован пројекат, патент, сорта, раса, сој или оригинални метод у производњи – 4 бода:

1. Могућности развој МСП на подручју општине Невесиње (2008), Пољопривредни факултет Бања Лука и Агенција за развој МСП РС,
2. Могућности развој МСП на подручју општине Шековићи (2008), Пољопривредни факултет Бања Лука и Агенција за развој МСП РС
3. Могућности развој МСП на подручју општине Рибиник (2008), Пољопривредни факултет Бања Лука и Агенција за развој МСП РС
4. Развој одрживог туризма на језеру Бочац (2009), студија изводљивости, ПОЛИС, Бања Лука
5. Стратешки план руралног развоја РС за период 2010-15. година (2009), Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде РС
6. Анализа социо-економских индикатора развоја руралних подручја Републике Српске (2009), Пољопривредни факултета Бања Лука (за Министарство науке и културе РС),
7. Стратегија развоја противградне заштите Републике Српске (дио – Економска ефикасноср противградне заштите у Републици Српској) (2009), Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде РС
8. Студија Могућности обављања пољопривредне производње у зонама заштите изворишта питке воде Матарушко поље, Матарушко поље – Тукови и Приједорчанка на подручју општине Приједор (2009), Пољопривредни

факултет Бања Лука и Општина Приједор

9. Програм руралног развоја општине Србац за период од 2010. до 2015. године (2009), Пољопривредни факултет Бања Лука и Општина Србац
10. Успостављање савјетодавне мреже за рурални развој земаља југозападнoг Балкана кроз реформу курикулума (2010-13), Пољопривредни факултет Бања Лука, ТЕМПУС пројекат (158777),
11. Припрема IPARD секторских анализа за БиХ (2011), Сектор млијеко и месо, Сектор жита и Сектор вино, Пољопривредни факултет Бања Лука, Пољопривредно-прехрамбени факултет Сарајево, Агрономско-прехрамбени факултет Мостар и FAO, ЕС пројекат (GCP/BiH/007/EC),
12. FADN Tabulation, Analysis and report production templates in the European Union IPA Funded Project – Strengthening and Harmonization of the BiH Agriculture and Rural Sectors Information Systems (2011/1 BiH AIS), CARDNO Agrisystem Ltd.
13. Програм развоја пољопривредног задругарства у Републици Српској (2011), МПШВ РС и Центар за аграрни и рурални развој,
14. Анализа реализације стратегије развоја пољопривреде Републике Српске у периоду 2007-11. године (2012), Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде РС.

в) Стручни рад у часопису националног значаја са рецензијом – 2 бода:

1. Мирјанић Стево, **Вашко Жељко** (2008): Политика подстицања развоја пољопривреде и сеоских подручја Републике Српске – досадашње тенденције правци даљњег развоја, Агрознање, Vol. 9 (4) (65-75),
2. Ербез Миљан, Фалга Даниел, **Вашко Жељко**, Цхаладек Густав (2009): Оцјена оправданости увођења аутоматизованих музних система, њихове карактеристике, предуслови и утицај на производњу, Агрознање, Vol. 10 (2) (21-29),
3. **Вашко Жељко**, Фигурек Александра (2010): Мрежа за прикупљање рачуноводствених података са пољопривредних газдинстава у ЕУ (FADN – Farm Accountancy Data Network), Агрознање, Vol. 11 (2) (163-173).

г) Рад у зборнику радова са међународног стручног скупа – 2 бода:

1. **Вашко Жељко**, Јотановић Стоја, Вученовић Александра, Савић Ђорђе (2009): Оцјена перспективе производње органске хране у БиХ на основу SWOT анализе, Зборник радова, 1. међународно научно-стручно савјетовање „Техника, образовање, пољопривреда & менаџмент“, Славонски Брод, Хрватска (393-397),
2. **Вашко Жељко**, Вученовић Александра (2010): Дефинисање визије и мисије као фаза стратешког планирања предузећа у агрокомплексу, зборник радова 45. хрватског и 5. међународног сипозија агромома, Опатија, Хрватска (343-347),
3. **Vaško Željko**, Drinić Milanka, Komljenović Ilija (2010): Teachers competencies in higher education – the experience of Faculty of agriculture in Banja Luka, Proceedings, International Conference Teacher training for vocational education in Contemporary Europe, Праг, Чешка Република (151-159),
4. Остојић Александар, **Вашко Жељко**, Максимовић Радивоје (2011): Утјецај обујма производње на избор канала продаје меда, зборник радова 46. Хрватског и 6. Међународног сипозија агромома, Опатија, Хрватска (324-327),
5. **Vaško Željko**, Ostojić Aleksandar, Mrdalj Vesna (2010): Rural development programing in the principles of common agricultural policy with referencies to the

Republic of Srpska u monografiji Agriculture in the process of adjustment to the common agricultural policy, III Inter-Department Meeting of Agricultural Economists, Proceedings, University of Kiril and Methodius in Skopje, Faculty of agricultural sciences and food, Skopje (191-209),	
6. Mirjanić Stevo, Vaško Željko , Ostojić Aleksandar, Drinić Ljiljana, Rokvić Gordana, Mrdalj Vesna, Figurek Aleksandra (2011): Agriculture of the Republic Srpska and Bosnia and Herzegovina in the light of global economic crisis, Podgorica, IV Inter-Department Meeting of Agricultural Economists, Proceedings, Podgorica, Montenegro (44-54).	
Број бодова послњје последњег избора:	77
УКУПАН БРОЈ БОДОВА	139

Сви достављени радови као и образовна и стручна дјелатност другог кандидата свеукупно прије и послњје пољедњег избора приказани су у наредној табели.

Број бодова прије последњег избора:	102
Број бодова послњје последњег избора:	223
УКУПАН БРОЈ БОДОВА	325

ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ

<p>На конкурс расписан за два наставника за ужу научну област Економика пољопривреде и рурални развој пријавила су се два кандидата др Александар Остојић и др Жељко Вашко. Оба кандидата су уз пријаве приложили тражену документацију предвиђену општим и посебним условима конкурса.</p> <p>Кандидат Александар Остојић је доктор пољопривредних наука и има звање доцента на Пољопривредном факултету у Бањој Луци и избор на ужу научну област Економика пољопривреде и Рурални развој. Дипломирао је на Пољопривредном факултету у Бањој Луци, магистрирао на универзитету у Трисдорфу (Њемачка), а докторирао на Пољопривредном факултету у Бањој Луци. Др Александар Остојић је аутор или коаутор 24 научна и стручна рада, 6 уџбеника и књига и учествовао је у реализацији 15 научно-истраживачких пројеката. Поред наставних активности, др Остојић је био руководиоца студијског програма, а тренутно обавља функцију декана.</p> <p>Кандидат Жељко Вашко је доктор економских наука и има звање доцента на Пољопривредном факултету у Бањој Луци и избор на ужу научну област Економика пољопривреде. Дипломирао је, магистрирао и докторирао на Економском факултету у Бањој Луци. Др Жељко Вашко је аутор или коаутор 50 научних и стручних радова, 5 уџбеника и књига и има учешће у реализацији 23 научно-истраживачка пројекта. Обављао је функције продекана, руководиоца студијског програма и шефа катедре.</p> <p>Оба кандидата имају вишегодишње искуство у педагошком раду на Пољопривредном факултету у Бањој Луци кроз извођење вјежби и предавања на већем броју предмета агроекономског усмјерења.</p>
--

Оцјена компетентности кандидата извршена је у складу са члановима 35-37. Правилника о поступку и условима избора академског особља Универзитета у Бањој Луци и том приликом је утврђено да кандидат др Александар Остојић има укупан број бодова 235, а кандидат др Жељко Вашко укупан број бодова 325.

На основу приложених доказа утврђено је да оба кандидата испуњавају услове из члана 77. Закона о високом образовању Републике Српске и члана 135. Статута Универзитета у Бањој Луци за избор у звање ванредног професора, јер имају: проведени најмање један период у звању доцента, објављених најмање пет научних радова, најмање једну објављену књигу, др Александар Остојић има чланство у комисији за одбрану докторског рада, а др Жељко Вашко менторство за степен другог циклуса студија.

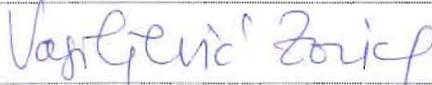
Комисија предлаже Наставно-научном вијећу Пољопривредног факултета да прихвати овај извјештај и да предложи Сенату Универзитета у Бањој Луци да се доц. др Александар Остојић и доц. др Жељко Вашко изабере у звања ванредних професора за ужу научну област *Економика пољопривреде и рурални развој* за коју је матичан Пољопривредни факултет Универзитета у Бањој Луци.

Потпис чланова Комисије

1. Проф. др Стево Мирјанић, Пољопривредни факултет Универзитета у Бањој Луци, председник Комисије

2. Проф. др Зорица Васиљевић, Пољопривредни факултет Универзитета у Београду, члан

3. Проф. др Небојша Новковић, Пољопривредни факултет Универзитета у Новом Саду, члан

4. Проф. др Бранислав Влаховић, Пољопривредни факултет Универзитета у Новом Саду, члан

5. Проф. др Марко Иванковић, Агрономски и прехранбено – технолошки факултет Свеучилишта у Мостару, члан

У Бањој Луци, 15.06.2013. године